

DECIZIE

08 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă

Judecătorii – Galina Stratulat, Iurie Bejenaru

Ala Cobăneanu, Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Energ-Jurconsult” împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017,

adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Energ-Jurconsult” împotriva societății cu răspundere limitată „Boxfort” cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a ț ă

La 22 aprilie 2016, societatea cu răspundere limitată „Energ-Jurconsult” (în continuare SRL „Energ-Jurconsult”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva societății cu răspundere limitată „Boxfort” (în continuare SRL „Boxfort”) cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii menționează că, conform facturii fiscale seria și numărul DV8484470 din 13 decembrie 2014, SRL „Arama R” a eliberat SRL „Boxfort” marfă în sumă totală de 14 152,56 de lei, și anume: piatra artificială Monteli 937 în valoare de 11 092,59 de lei; clei Dupon 306, în valoare de 956,25 de lei; și chiuveta 959 U1 pentru bucătărie, în valoare de 2103,72 de lei. Însă, la momentul eliberării mărfii și facturii fiscale, cumpărătorul SRL „Boxfort” nu a achitat contravaloarea acesteia.

Relevă reclamantul că, în baza contractului de cesiune a creanței nr. 3 din 15 ianuarie 2016, SRL „Arama R” a cedat creanțele sale cesionarului SRL „Energ-Jurconsult”, circumstanță despre care debitorul a fost înștiințat prin scrisoare din 15 ianuarie 2016.

Invocă reclamantul că la momentul încheierii contractului de cesiune a creanței, datoria debitoare a pârâtului constituia 18 737,99 de lei, iar la 16 februarie 2016 debitorul a achitat la conturile vânzătorului suma de 6 152,56 de lei, restanța pecuniară micșorându-se la 8 000 de lei.

Susține că, prin acordul de modificare a prevederilor p. 1 din contractul de cesiune a creanțelor, cesionarul și cedentul au modificat obiectul contractului de la 18737,99 de lei (datoria plus dobânda de întârziere) la 11 386,67 de lei (datoria 8 000

de lei plus dobânda de întârziere de 3 386,67 de lei).

Solicită admiterea acțiunii, încasarea sumei de 8 000 de lei și a dobânzii de întârziere în mărime de 3 715 lei, compensarea cheltuielilor de judecată compuse din 351,45 de lei taxa de stat și 2 200 de lei asistența juridică.

Prin hotărârea Judecătorei Bălți din 19 august 2016 (f.d. 44, 51-52 recto-verso) s-a respins integral cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Energ-Jurconsult” împotriva SRL „Boxfort” cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

În susținerea soluției pronunțate, prima instanță a reținut că, conform pct. 1 al contractului de cesiune a dreptului de creanțe nr. 3 din 15 februarie 2016, obiectul contractului îl constituie cesiunea creanței apărută în urma neexecutării obligațiilor pecuniare existente în baza facturii fiscale seria și numărul DV8484470 din 13 decembrie 2013, aceiași factură fiind indicată și în Acordul privind modificarea condițiilor contractuale din 16 februarie 2016, iar copia facturii fiscale anexate la materialele cauzei datează cu 13 decembrie 2014.

Cu titlu de consecință, instanța inferioară a conchis că reclamantul nu a venit cu probe care ar atesta proveniența pretinsei sume de 8 000 de lei și care ar confirma că această datorie reiese din factura fiscală seria și numărul DV8484470.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017 (f.d. 75, 76-81) s-a respins apelul declarat de SRL „Energ-Jurconsult” și s-a menținut hotărârea Judecătorei Bălți din 19 august 2016.

La 25 iulie 2017, SRL „Energ-Jurconsult” a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi în sensul admiterii acțiunii și încasării sumei de 8 000 de lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 5 705,76 de lei, a sumei de 791,05 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată și a sumei de 2 200 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică.

În motivarea recursului a reiterat motivele de fapt ale cauzei și a invocat că instanța de apel nu a efectuat o cercetare multiaspectuală a probelor. Or, în contractul de cesiune a creanței s-a strecurat o greșeală tehnică referitor la anul facturii fiscale în temeiul căreia s-a format datoria debitorului.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 26 octombrie 2017 (f.d. 101), recursul declarat de societatea cu răspunderea limitată „Energ-Jurconsult” împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017 a fost considerat admisibil.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de SRL „Energ-Jurconsult” urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, pentru următoarele motive.

Potrivit art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Materialele cauzei atestă că, la 13 decembrie 2014, SRL „Arama R” a eliberat SRL „Boxfort” factura fiscală seria și numărul DV8484470 pentru marfă procurată de ultimul, în sumă totală de 14 152,56 de lei, și anume: piatra artificială Monteli 937 în valoare de 11 092,59 de lei; clei Dupon 306, în valoare de 956,25 de lei; și chiuveta 959 U1 pentru bucătărie, în valoare de 2 103,72 de lei (f.d. 9).

Ulterior, în baza contractului de cesiune a creanței nr. 3 din 15 ianuarie 2016, SRL „Arama R” a cesionat SRL „Energio-Jurconsult”, creanțele sale față de debitorul SRL „Boxfort” în valoare de 18 737,99 de lei, apărută în urma neexecutării obligațiilor în baza facturii fiscale seria și numărul DV8484470 din 13 decembrie 2013 (f.d. 14-16).

Distinct celor menționate, Colegiul menționează că, conform anexei nr. 1 la contractul de cesiune a creanței nr. 3 din 15 ianuarie 2016, cedentul a transmis, iar cesionarul a primit documentele din care reies drepturile de creanță față de debitorul SRL „Boxfort” și confirmă transmiterea mărfii de către cedent debitorului, și anume: 1) copia facturii fiscale seria și numărul DV8484470 din 13 decembrie 2014; și 2) reclamația din 03 decembrie 2015 (f.d. 17).

Sucesiv, prin acordul de modificare a condițiilor contractuale semnat la 16 februarie 2016 între cedent și cesionar, care este anexa nr. 3 la contractul de cesiune a creanței nr. 3 din 15 februarie 2016, s-a modificat prevederile p. 2 din anexa nr. 2 la contract și s-a stabilit că pentru drepturile cesionate în baza facturii DV8484470 din 13 decembrie 2013, cesionarul achită cedentului prețul de 11 000 de lei (f.d. 18).

Verificând legalitatea deciziei Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că din conținutul acesteia nu se certifică în mod clar substanța hotărârii judecătorești, circumstanță care a succedat adoptarea ei cu încălcarea normelor de drept material și procedural, astfel încât partea motivată fiind în contradicție cu dispozitivul pronunțat.

Or, în conformitate cu dispozițiile art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multă aspectual, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege

La rândul său, alin. (1) al art. 240 din Codul de procedură civilă prescrie că, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

Conform prevederilor art. 241 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în numele legii. Hotărârea judecătorească constă din partea introductivă și partea dispozitivă. În cazurile prevăzute la art. 236 alin. (5), hotărârea judecătorească constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivare și dispozitiv. Fiecare parte a hotărârii se evidențiază separat în textul acesteia. În partea introductivă se indică locul și data adoptării, denumirea instanței care o pronunță, numele membrilor completului de judecată, al greșierului, al părților și al

celorlalți participanți la proces, al reprezentanților, obiectul litigiului și pretenția înaintată judecății, mențiunea despre caracterul public sau închis al ședinței. În partea descriptivă se indică succint pretențiile reclamantului, obiecțiile pârîului și explicațiile celorlalți participanți la proces. În motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărîrii. În cazul în care instanța judecătorească stabilește modul și termenul de executare a hotărîrii, dispune executarea ei imediată sau ia măsuri pentru asigurarea executării, în dispozitiv se face o mențiune în acest sens.

Conform avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evedențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate.

Colegiul menționează că, art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitraru judecătorec, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

Codul de procedură civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Aceasta dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

La caz, instanța de recurs evedențiază că, apelul are efect devolutiv, care presupune două limite raționale: *tantum devolutum quantum appellatum*, adică instanța de apel rejudecă în fapt și în drept, ceea ce apelantul a înțeles să atace din hotărârea primei instanțe, fiind o consecință a principiului disponibilității care guvernează procesul civil și *tantum devolutum quantum iudicatum*, unde instanța de apel, efectuează o nouă examinare în fond, dar și exercită controlul judiciar complet, în fapt și în drept, asupra ceea ce a hotărât prima instanță și din acest motiv instanța de apel, nu poate fi pusă în situația de a soluționa cereri care nu au fost formulate în fața primei instanțe, adică cereri absolut noi prin care să se invoce pretenții noi.

La acest capitol, Colegiul opinează că instanța inferioară nu a stabilit natura și obiectul raporturilor juridice existente între părțile litigante. Or, în sensul articolului 93 pct. 16) din Codul fiscal, factură fiscală este formular tipizat de document primar

cu regim special, pe suport de hârtie sau în formă electronică, prezentat cumpărătorului (beneficiarului) de către subiectul impozabil, înregistrat în modul stabilit, la efectuarea livrărilor impozabile.

Articolul 20 din Legea contabilității consemnează în alineatul (2) că, modul de editare, eliberare, procurare, păstrare, evidență și utilizare a formularelor tipizate cu regim special se stabilește de Guvern.

Din analiza copiei facturii fiscale seria și numărul DV8484470 din 13 decembrie 2013 (f.d. 9) Colegiul desprinde că, aceasta este imprimată tipografic pe hârtie specială cu însemne de protecție, serie și număr unicat. Prin urmare, instanța de recurs apreciază ca fiind admisibile argumentele recurentului precum că, la etapa redactării contractului de cesiune a creanței nr. 3 din 15 ianuarie 2016, încheiat între SRL „Arama R” și SRL „Energio-Jurconsult”, s-a strecurat o eroare de ordin tehnic.

La caz, Colegiul opinează că eroarea tehnică strecurată în contractul de cesiune a creanței nr. 3 din 15 ianuarie 2016, în esență, nu viciază efectele juridice survenite în urma apariției situației juridice. Or, pornind de la premisa că sistemul unitar de înscriere și numerotare a formularelor facturilor fiscale se asigură de către organul fiscal de stat, instanța de recurs deduce că este exclusă posibilitatea existenței mai multor facturi fiscale cu aceeași serie și număr, deoarece însăși sensul semantic al noțiunii „de a numerota” accentuează că aceasta este procedura de a însemna o serie de obiecte sau de ființe cu numere în ordine succesivă, pentru a le putea identifica și a le deosebi între ele.

Mai mult decât atât, analizând contractul de cesiune a creanței nr. 3 din 15 ianuarie 2016 în ansamblul său, iese în evidență producerea unei erori tehnice, care nu viciază efectele juridice ale acestuia. În acest sens, instanța de recurs învederează că, conform anexei nr. 1 la contractul de cesiune a creanței nr. 3 din 15 ianuarie 2016 (f.d.17), care este parte a acestuia, cedentul SRL „Arama R” a transmis, iar cesionarul SRL „Energio-Jurconsult” a primit documentele din care reies drepturile de creanță față de debitorul cedat SRL „Boxfort” și confirmă transmiterea mărfii de către cedent debitorului cedat, și anume: 1) copia facturii fiscale seria și numărul DV8484470 din 13 decembrie 2014; și 2) reclamația din 03 decembrie 2015.

Circumstanțele elucidate supra exclud confuzia apărută cu privire la temeiul nașterii obligației SRL „Boxfort” față de SRL „Arama R” și care în final constituie obiectul contractului de cesiune a creanței nr. 3 din 15 ianuarie 2016 încheiat între SRL „Arama R”, în calitate de cedent și SRL „Energio-Jurconsult”, în calitate de cesionar.

Cu titlu secundar, Colegiul învederează că conform principiului rolului dirigitor al instanței judecătorești în proces, consemnat la art. 9 din Codul de procedură civilă, instanței judecătorești îi revine un rol dirigitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sunt stabilite de prezentul cod și de alte legi. Instanța judecătorească explică participanților la proces drepturile și obligațiile lor procesuale, preîntâmpină asupra urmărilor pe care le poate implica exercitarea sau neexercitarea actului procesual, le acordă sprijin în exercitarea drepturilor, ordonă, la solicitarea părților și altor participanți la proces, prezentarea de probe care să contribuie la adoptarea unei hotărâri legale și întemeiate, conduce dezbaterile judiciare, informează părțile despre posibilitatea inițierii procesului de mediere și ia orice alte măsuri necesare bunei desfășurări a procesului, pune în discuția părților și altor participanți la proces orice împrejurare de fapt sau de drept,

efectuează alte acțiuni prevăzute de lege.

Prin prisma art. 118 alin. (3) din Codul de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiectiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate. Astfel, din textul de lege precitat deducem că, determinarea instanței de judecată să stabilească circumstanțele cazului pornesc de la pretențiile înaintate, acest fapt prezumând nu altceva decât determinarea limitelor acțiunii, adică precizarea obiectului acesteia.

Prin urmare, instanța de judecată urmează să dea ajutor reclamantului în privința precizării cât mai clare a pretențiilor sale în cazul în care formulările acestuia sunt improprii, ambigui și împiedică determinarea exactă a obiectului acțiunii.

În acest sens, ținând cont de rolul activ al instanței de judecată, ultima are sarcina de a solicita părții să facă precizările necesare, să pună în discuția părților orice împrejurare de fapt sau de drept care duce la rezolvarea pricinii peste apărările și susținerile părților din acțiune

Deci, rolul activ al instanței inferioare urma a fi manifestat prin lămurirea și îndrumarea părților implicate în proces, în vederea exercitării corecte și eficiente de către aceștia a drepturilor și obligațiilor sale procesuale.

Succesiv, coroborând situația de fapt constatată și relevată supra, instanța de recurs conchide că, întru soluționarea justă și multiaspectuală a diferendului dedus judecății, instanța de apel avea obligația pozitivă de a stabili circumstanțele care au importanță pentru soluționarea speței și să precizeze temeiurile apariției raporturilor juridice între SRL „Boxfort” și SRL „Arama R” care au constituit obiect al contractului de cesiune a creanței, pentru a elimina discrepanța intervenită în legătură cu aceasta. Iar, la stabilirea unei ambiguități care trezește incertitudini cu privire la circumstanțele faptice ce țin de fondul cauzei și care împiedică precizarea obiectului acțiunii și temeiurile apariției acestuia, urma să întreprindă toate măsurile necesare întru elucidarea acestora.

Astfel, pornind de la premisa că, actul juridic ce manifestă voința concordantă a două sau mai multe părți, și îmbracă forma scrisă, poate fi modificat și/sau rectificat prin acordul scris al părților, instanța inferioară urma să solicite SRL „Energ-Jurconsult”, reclamantul în speță, să facă precizările necesare cu privire la temeiurile apariției raporturilor juridice între SRL „Boxfort” și SRL „Arama R” care au constituit obiect al contractului de cesiune a creanței și, după caz, să acorde un termen rezonabil pentru prezentarea probelor care să contribuie la adoptarea unei hotărâri legale, inclusiv a unui acord adițional prin care s-au înlăturat erorile strecurate în textul contractului de cesiune a creanței nr. 3 din 15 februarie 2016.

Cu titlu secundar, instanța de recurs apreciază ca fiind injustă soluția instanței de apel de a menține hotărârea Judecătoriei Bălți din 19 august 2016. Or, din conținutul acesteia rezultă că prima instanță a constatat că „[...] prin contractul de cesiune a creanței nr. 3 din 15 februarie 2016 se confirmă că la data respectivă, SRL „Arama R” în calitate de cedent, a cesionat către SRL „Energ-Jurconsult” creanța debitorului SRL „Boxfort” în valoare de 18 737,99 de lei, formată ca rezultat al neexecutării obligațiilor pecuniare existente conform facturii fiscale nr. DV8484470 din 13 decembrie 2014 [...]”.

Deci, este inexplicabil cum instanța de apel, verificând legalitatea hotărârii

Judecătoria Bălți din 19 august 2016 și constatând că obiectul contractului de cesiune a creanței nr. 3 din 15 februarie 2016 este creanța SRL „Boxfort” față de SRL „Arama R” în baza facturii fiscale seria și numărul DV8484470 din 13 decembrie 2013, a admis concluziile primei instanței precum că obiectul contractului totuși constituie creanța ce rezultă din factura fiscală nr. DV8484470 din 13 decembrie 2014.

Mai mult decât atât, sunt reprehensibile și concluziile instanței de apel cu privire la faptul că „[...] prima instanță a studiat toate înscrisurile prezentate, dându-le o apreciere corespunzătoare și întemeiat a ajuns la concluzia că acestea în ansamblu nu sunt suficiente pentru soluționarea pricinii, instanța confruntându-se cu neclarități la stabilirea cuantumului sumelor pretinse [...]”.

Or, memoriul expus în hotărârea Judecătoria Bălți din 19 august 2016 decelează o contradictorialitate între constatările instanței și soluția adoptată. Astfel, constatând existența raporturilor obligaționale între SRL „Arama R” și debitorul SRL „Boxfort”, creanța celei din urmă față de prima și care ulterior a fost cesionată SRL „Energ-Jurconsult” precum și faptul că această creanță nu a fost stinsă până la momentul pronunțării hotărârii, prima instanță a conchis necesitatea respingerii acțiunii.

Astfel, conform § 4.2 din hotărârea Judecătoria Bălți din 19 august 2016 (f.d.52 verso), prima instanță a reținut că „[...] marfa procurată conform facturii fiscale nr.DV8484470 din 13 decembrie 2014 indică asupra sumei de 14 152,56 de lei; conform contractului de cesiune a creanței se indică asupra cesionării către SRL „Energ-Jurconsult” a creanței în valoare de 18 737,99 de lei; iar în notificarea SRL „Boxfort” se indică despre cesionarea creanței în sumă de 14 152,56 de lei; Acordul adițional din 16 februarie 2016 indică asupra achitării de către cesionarul SRL „Energ-Jurconsult” cedentului SRL „Arama R” a sumei de 11 000 de lei în contul cumpărării creanței, iar în final, SRL „Energ-Jurconsult” pretinde încasarea sumei de 8 000 de lei cu titlu de datorie conform facturii fiscale nr. DV8484470. Totodată, în cererea de chemare în judecată, reclamantul pretinde că în contul stingerii datoriei s-au efectuat achitări în sumă de 6 152,56 de lei, însă nu este reflectată în probele din dosar [...]”.

În această ordine de idei, instanța de recurs apreciază ca fiind inadmisibile concluziile instanțelor inferioare precum că s-au „confruntat cu neclarități la stabilirea cuantumului sumelor pretinse de reclamant”, or, prin prisma rolului dirigitor al instanței judecătorești în proces coroborat cu dispozițiile art. 194 alin. (2) din Codul de procedură civilă, președintele ședinței urma să conducă dezbaterile judiciare și să ia măsuri pentru cercetarea exhaustivă, multispectuală a probelor și circumstanțelor pricinii, astfel încât să întreprindă toate măsurile cu care este investită întru elucidarea circumstanțelor importante pentru soluționarea speței. Deci, la apariția unor neclarități ce țin de cuantumului sumelor pretinse de reclamant, întru identificarea existenței datoriei și a altor obligații pecuniare ale debitorului față de creditor și a cuantumului acestora, instanța avea obligația pozitivă de a solicita reclamantului prezentarea unui extras de cont INV-9 „Extras de cont” și/sau actului de verificare a decontărilor reciproce, cu calculele desfășurate ale creanțelor și sumelor decontate, confirmate inclusiv de către debitor. Or, potrivit pct. 72 din Regulamentul privind inventarierea, aprobat prin ordinul Ministerului Finanțelor nr.60 din 29 mai 2012, soldurile efective ale creanțelor și datoriilor trebuie să fie confirmate prin extrase de conturi INV-9 „Extras de cont” (Anexa 13) și/sau acte de

verificare a decontărilor reciproce. Extrasul de cont se întocmește și se remite entităților pentru confirmare. Entitățile care primesc extrasele de cont sunt obligate să confirme în decurs de 5 zile lucrătoare din ziua primirii acestora soldul creanței/datoriei și să comunice obiecțiile lor.

În caz contrar, Colegiul decesează că creditorului SRL „Energio-Jurconsult” i s-ar îngădi accesul la justiție, deoarece art. 169 alin. (1) lit. b) și alin. (3) din Codul de procedură civilă consemnează că, judecătorul refuză să primească cererea de chemare în judecată dacă există o hotărâre judecătorească irevocabilă cu privire la un litigiu între aceleași părți, asupra aceluiași obiect și având aceleași temeuri sau o încheiere judecătorească prin care se admite încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau că între părți s-a încheiat o tranzacție. Refuzul judecătorului de a primi cererea de chemare în judecată exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeuri.

Astfel, rolul pasiv al instanței de judecată și neelucidarea multiaspectuală a circumstanțelor care au importanță pentru soluționarea corectă a discrepantei, ar putea crea o situație care vădește existența creanței SRL „Boxfort” față de SRL „Energio-Jurconsult” rezultată din factura fiscală nr. DV8484470 din 13 decembrie 2014 și care în consecință nu va putea fi urmărită silit.

În speță, este evident că din decizia Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017 nu se certifică în mod clar substanța hotărârii judecătorești, deoarece constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise. Or, memoriul expus în decizia supusă examenului legalității cuprinde circumstanțe ambigui ce țin de examinarea chestiunilor în fapt, care în final au format convingerea instanței inferioare o concluzie eronată asupra soluției pronunțate.

La caz, Colegiul reiterează că, motivarea este un element esențial al hotărârii judecătorești, o puternică garanție a imparțialității judecătorului și a calității actului de justiție, precum și o premisă a exercitării corespunzătoare de către instanța superioară a atribuțiilor de control judiciar de legalitate și temeinicie. Obligatorietatea motivării hotărârilor judecătorești constituie o condiție a procesului echitabil, exigență a art. 239 din Codul de procedură civilă și art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Instanța de recurs că în speță este aplicabilă și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care în practica sa constantă a statuează că întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state (*Boldea împotriva României* din 15 februarie 2007, paragraful 29; *Van den Hurk împotriva Olandei* din 19 aprilie 1994, paragraful 61). Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (*Boldea împotriva României* din 15 februarie 2007, paragraful 29; *Helle împotriva Finlandei* din 19 februarie 1997, paragraful 60).

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a remarcat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi

auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (*Hirvisaari împotriva Finlande*).

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (*Hiro Balani vs. Spania*).

CtEDO în practica sa constantă a menționat că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 §1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor. Întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (*Artico împotriva Italiei*), acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real ascultate, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 implică mai ales în sarcina instanței obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța (*Perez împotriva Franței, Van der Hurk împotriva Olandei*).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, punând în pericol dreptul la un proces echitabil (*Kaufland împotriva Belgiei*).

Instanța de recurs notează că, nemotivarea unei hotărâri judecătorești echivalează practic cu soluționarea procesului fără a intra în fondul acțiunii, fapt ce justifică casarea actului de dispoziție recurat, cu trimiterea cauzei spre rejudecare.

Dat fiind faptul că instanța de apel nu a elucidat multiaspectual circumstanțele importante pentru soluționarea justă a litigiului și, cu titlu de consecință a adoptat o decizie neîntemeiată, dictată de concluzii nemotivate, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia admiterii recursului declarat de societatea cu răspundere limitată „Energog-Jurconsult”, casării deciziei Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017, cu restituirea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța inferioară urmează să țină cont de cele menționate, să stabilească circumstanțele care au importanță pentru soluționarea speței și să precizeze temeiurile apariției raporturilor juridice între SRL „Boxfort” și SRL „Arama R” care au constituit obiect al contractului de cesiune a creanței nr. 3 din 15 februarie 2016, să elucideze multiaspectual circumstanțele speței și suportul probator prezent la materialele cauzei și reexaminând cauza să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea normelor de drept material și procedural pertinente speței.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă,

d e c i d e

Se admite recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Energo-Jurconsult”.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 07 februarie 2017 și se restituie cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Energo-Jurconsult” împotriva societății cu răspundere limitată „Boxfort” cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată, spre rejudecare în Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu